

علوم اقتصادی و اجتماعی

مجموعہ

مر آیت برنجی کونی نشر اولنور

مؤسسلری :

احمد شعیب ، رضا توفیق ، محمد جاوید

مضمرہات :

عوامل اجتماعی : احمد شعیب . — دہ موقراسی و سوسیالیزم :
آصف نفی . — دیون عمومیہ دول : احمد مختار . — انکیز
حکیم مشہوری جون ستوتہ رت میل حریتی نصل آکلیبور :
رضا توفیق . — فرانہ اختلال کبیری : احمد شعیب . —
نشریات و وقایع اقتصادی : محمد جاوید . — یک سکن یوز التمش
سنہ سی استقراضنک مقالہ نامہ سی .

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد جاوید

امور ادارہ و تحریرہ : نور عثمانیہ جوارندہ طنین ادارہ خانہ سی

نسخہ سی : ۱۰ غروش

استانبول

باب عالی جادہ سندہ ہلال مطبعہ سی ، ۶۶ و

علوم اقتصادیه و اجتماعیه مجموعہ

عوامل اجتماعیه

۲

تأثیرات محیطیہ

کرہ ارض اوستندہ یا شاہان اقوام مختلفہ دن بضرری بلا فاصلہ طریق
ترقیدہ قطع مسافہ ایتدکری حالہ بر قسمی دہ انکشاف واتساع طبیعیلرینک
اقصای حدودینہ کمشلر ؛ ایلری بہ دوغرو بر آدیم بیلہ آتیمہرق ظاہراً
لایتغیر اشکال اجتماعیه ایچندہ محبوس کبی دوروبورلر . تاریخ دہ بزہ
کوستریورکہ بعض عرقلر عصر لرجہ مدت یوکسلدکن صکرہ سقوطہ
باشلامشلر و بر تکامل رجی اونلری محو ایتشدرد . بونوع حادثاتک
عجبا اسبابی نہدر ؟ هرکہ آچق اولان بر یول اوزرنده نہ ایچین بوتون
اقوام متوازی بر صورتدہ یورومہدی ؟

بر ملتک تکاملنی تعیین ایدن عوامل محیط ، عرق ، وراثت ، زراعت
وصنائتک ترقیبی ، غوغای حیات ، اعتقادات ... کبی متعدد ومتنوعدرہ
هینسک اہمیتی بک بویوک اولدیغدن ایچلرندن یالکز بر قسمی نظر دقتہ
آلق دوغرو دکلدرد .

مورخار بر جوق مدت عناصر محیطہ دن یالکز اقلیمہ اہمیت و بر مشلردرد
برودت و یا حرارت بر عرقلر انمودجی ، جلدینک رنگنی ، طبیعت
اساسیہ واستعدادیخی تعیینہ کفایت ایدیوردی . بر ملتک روحی اوکرہ نملک

«ارزو ایدلیدی وقت صوك مراجعت ایدیلن واسطه میزان الحراره ایدی .
 «واقعا بمضاً اقلیمك تأثیرات فوق العاده می واردر . بو بر تشبیه ایلده
 «ایضاح ایدیله بیلیر : مثلاً بر مملکت جنوبیه دن شماله متوجهاً حرکت
 «اولوندیغی زمان او یله منطقه لره کیرلیدیگی کورولورکه هر برنده باشقه بر
 «زراعت ، باشقه نوع نباتات بولونور ؛ ابتدا پورتقال ، صوکره زیتون
 «و آصه ، دها صوکره میشه ، یولاف ، چام ، یوصون و امثالی شیلر .
 «هر منطقه نك کنديسنه خاص اشجار و نباتاتی واردرکه بونلر منطقه نك
 «ابتداسندن باشلاوب نهایتنده بئتر . بونلرک شرط موجودیتی او منطقه ،
 «او اقلیمده بولونمقدور ... ایشته عینله نباتاتده اولدینی کبی بوکون جرمنلر ،
 «آلقلو - ساقسونلر ، لایتیلر آراسنده کوروان فرقلرک بر قسمنده اقلیمك
 «تأثیرینه حمل ایتمک لازمدر . مع مافیه تاریخك صورت جریانی کوزلجه
 «تعقیب و تفهم ایچین یالکزا اقلیمك تأثیرینی نظر اعتباره آلتق کافی اولاماز .
 «مونتسکیو اقلیمه لزومندن فضله اهمیت ویرمشدی . دیرکه : «اقلیم
 «شمالیده فضایخی آز و صمیمت و حریتی جوق اقوامه تصادف ایتمکزه مقابله
 «ممالک جنوبیه یه یاقلاشدیجه اخلاقدن تباعد ایدیورم ظن ایده جکسکز .
 «احتراسات شدیدیه جنایاتی چوغالته جق در . ممالک معتدله ده ایسه اطوار
 «و حرکات حق فضائل و فضایلده بيله ثباتسز قوملر کوره جکسکز . «علم
 «جدید بو مثللو مهم تعمیدن خوشلانماز . تأثیر محیط و موجودات ذی
 «حیاتك بو محیطه کیفیت تطابقی تاریخ طبیعیك ال نازك مسائلندن بری در .
 «مونتسکیو و مقلدلرینه پك بسیط کورینن معما پك قاریشقدور .

«تأثیر اقلیمی ایلک کورن ایپو قراطدر . انکاری غیر قابلدرکه صوئوق
 «و قورو بر اقلیم سبی و عملی وقوة مرامی تزئید ایدر ؛ صیحا و ایللیق بر
 «اقلیم ایسه بالعکس عطالته تشویق و هردرلو جهد و اقدام استعدادینی محو

ایلر . بستر نو شین استراحتدن قالقوب دوغروملایی اقالیم حارده یاشایانلر هیچ آرزو ایتمز . مجاهدات حیاتدن بر توقی جلی ایله فرار ایدرلر . دایما بر اداره و صائیئه التمه بولونمق ایسترلر . اقلیمه بعض عناصردها داخل اولور . درجه حرارت ، ییوست ، رطوبت ، ارتفاع ارض ، درجه ضیا ، کیفیت هوا ، زورکارلرک استقامت طبعیسی ... اقلیمی تشکیله خدمت ایدرک صور مختلفه روح و وجود بشر اوزرنده اجرای نفوذ ایئرلر . هوا ، غذا ، درجه حرارت دیکشدکجه انسان باشقه درلوفس آلیر ؛ ضایعات بدنیه سی باشقه درلو تلافی ایدر . اقلیم تبدیل ایتدکجه احتیاج دیکشیر ، احتیاج دیکشدکجه خط حرکت تغیر و اعتیاد تحول ایدر . طاغلق محللرده یاشایانلر ، دکنر کنارلرنده و صحرالرک آغوشنده اقامت آیه یئرلرک اوصافنه مالک دکلدر . طاغلق یئرلرده اوطوراندها آزمائل الفت وانسیتدر . چونکه او دار یوللردن کلوب کیده رک عالمک کچدیکی شاهر . اهلردن اوزاقده یاشامایه محکوم اولدیقندن دهاسکوتی ، دها قناعتکاردر . مثلاً سو یجره لیلر ، اسقوچایلر سرت ، قناعتکار و حریتلرینه حسود عرقلدر . سواحله اقامت ایدن بوتون اقوام کیمچی و تاجر اولوب دهاماحرا پرست و اوزون سیاحلره ده ازیاده مفتوندرلر : فنیکه لیلر ، هولاندایلر کی . ییوست و رطوبتکده تأثیری عظیمدر .

ضیاده اقلیمی تشکیلی ایدن عناصردن بریدر . ضیانک نباتات اوزرینه اولان تأثیری ایسه یک مهمدر . برهنزنده بو بودولن نباتات رنگسز و ضعیف اولوب چوق مدت یاشاماز . ضیانک وجود بشردن زیاده معنویاتی اوزرنده بو بوک بر تأثیری واردر . زواللی کوته اولورکن بیله : « ضیا ! ضیا ! » دییه فریاد ایتشدی . مینائی سمالر ، افلاطونی ساحلر ، آتشین ، منور ، زرین افقلا ایچنده فکره کنشایش کلیر ، قوه مخیله او یانیر . عکسی تقدیرده

حزن و الم قلبری استیلا ایدر : شاعر لر مؤلم خولیار کورور . ساقسون
و نورمانلرک اساطیر مظلله سیله یونانیلرک خندان اولپی بیتده ، اسقوجایلرک
حزن انکیز بالتلیله دون کیشوتک کولونج موفقیتی آراسنده نه فرق
عظیم ! بر انکیزک طبیعت اساسیه سنده بیله ای بولانیق و بولوطلو سمانندن ،
آغیر وصیقیتلی هوای نسیمسندن ، حاصلی مملکتک حدود محدوده سندن
نشانه لر بولوندینی کی بر ایستایانده ده دایما خندان و کبود بر سمانک لمعانی
کورولور . ممالک مشهوره فلسفه خنداندر : شمالک مظل سمانلرند نشئه بیله
سیلسیدر . عظمتی و وحشی منظره لر لطیف و معتدل مناظر دن باشقه درلو
تأثیر ایدر . هندستانک ادبیات و طرز معماریی دنیانک اک بیوک طاغری
اتکمرنده ، او هول انکیز اورمانلری ایچنده دوغمشدر . یونانیلرک صنعتی
ایسه خندان و باک بر مملکتک ، آفاق منوره نک نشانه سیدر . اقلیمک
حیوانات اوستنده ده تأثیری واردر مثلاً هندستانه ادخال ایدیلن بولدوق
کوپکلی بر قاچ بطن نهایتده اسکی شدت وحشتلری غائب ایتدکن
ماعدل شکلری ده تبدل ایدیور . نیته کیم کینه سوا حائنده ده کوپکلی صورت
خریبه ده دکیشیور .

طوپراغک انسانلر اوستنده کی تأثیری دکل یالکز فجر مدنیتده ، یاقین
زمانلره قدرده پک محمدی . وسائط نقلیه نک حال حاضری اعتباریه درکه
طوپراق و محصولاتک تأثیری آزالمایه باشلامشدر . وقیل طوپراق
بشریتک یالکز شرائط موجودیتی دکل بلکه اقوامک مؤسسات سیاسیه
و اجتماعیه سنی ده تعین ایدیوردی . اورمانلرده ، مرعالرده ، سوا حائلده ،
اراضی مزروعته مختلفه ده یاشایان اقوامی تدقیق ایله نونی اثبات ایتک پک
قولایدیر . طوپراغک قوه انبایه سی اونک ركب معدنینه وابسته در . بوده
اقلیمه ، حرارته ، هوانک مشبوع اولدینی درجه الکتریقییه ، مملکتک تشکلی

جغرافیسنه مربوطدر. طوپراغك صورت تركی حیوانات و انسانلرك صحت و قاملری اوزرنده بویوك بر تاثیر مالكدرد. وجود بشرده یوزده اوچ نسبتنده مواد معدنیه وارددر. یوتاسیوم نباتاتده، سود یوم انسانلر اوستنده بیوك بر رول ایفا ایدر. طوزك عضو بشر ایچین اهمیت بوندن دولاییدر. انسانلر محافظه صحتلری ایچین وجودك واردات و مصارفاتی دائماً نظر دقتلری اوکنده بولوندرمالیدرلر. قانك تركیبنده دمیر تناقص ایدرسه در حال فقرالیم باشلار. حاصلی معادن موجودات عضویهك حیاتنده جائز اهمیت فوق العادهدر. مثلاً صاجلر بمزده کبریت، کیرچ، پوتاس، سلسیوم، ماغنزیوم، دمیر، سودیوم، آرسنیک، باقیر حتی كموش بیله وارددر. محصولاتك آز ویاجوق اولماسی نتایج مهمیه باعث اولور. اقصای شمالك حقیر چالیردن باشقه برشی یتیشدیرمین و حیاته پك آز موافق اولان هوای منجمدی آلتنده معیش آدملر مدنیته غایت جزئی بر استیناس کوسترلر.

وقتیله طوپراق اقوامك یالكز شرائط موجودیتلرینی دكل بلدكه مؤسسات سیاسیة و اجتماعیه لرینی ده تعیین ایدیوردی. مرعالرده، اورمانلرده، سواحله، اراضی، مزروعته مختلفه یاشایان اقوامی تدقیق ایله بونی اثبات ایتك پك قولایدر. از جمله سنب و اورمانلردن باشلایم.

اوندن ماعدل برشی حاصل ایتمین اراضی واسعه دهکی جعیاتك شرائط موجودیت و مؤسساتی بوس بوتون باشقهدر. مثلاً اروپای شرقی و آسیای مرکزی بویلهدر. یالكز ضرورت مهاجرت و تبدیل موقع احتیاجی اولنرك شرائط موجودیتلرینی محیطات جدیده لرینك مقتضیاتنه کوره تعدیل ایدر. استلرندن چیمه دقچه مدنیته ارتقا ایده مزلر.

حیات راعیانه آت اولماق سزین قابل دکلدر. سنبده انسانی یاشان آندر. الكایی جنس آتلر بویوك سنبلرده یتیشیر: مجارستان، آمریقای

جنوبی صحرائی کی . بدوی به باشلی غداستی تدارك ایدن آندركه بوده
 قيصراق سودندن عبارتدر . بورر غداي تام ، غایت صحتی و سهل الهضم
 برغداي مكمليدر . انسان يالكز بونكله ياشايه بيایر . ديكر طرفدن بوتون
 اعضاي عايله نك بر جد مشترك اطرافنده طويلانه رق « باتريئارقال »
 انموذجنی وجوده كتيرمكه خدمت ایدن ده آندر . اموال
 مختلفه ، سور و سائر مشتركاً عايله عايد اولوب بوتون بونلر
 رئيسك حكم و نفوذی آتنده يشارلر . رئيس مملتی بر اقتداره مالك اولوب
 كنديسه بك زياده حرمت ايديلير . و بو نوع جمعانده اساس اشخاص
 اولمايوب عايله در . حكومت مركزيه بی لزوم و صوك درجه محدوددر .
 اقوام راعيه دائماً حال حر كتمده اولدقلرندن اولنرده ملكيت ارضيه
 اولماز . سورورلی طوپراقده کی اوتی بيتدكدن صوكره باشقه يرلره
 كيدرلر . بوتون احتياجلری سورورلرینك محصولاتيله استيفا ايدلديكندن
 طرز جريان حياتلرینی تبديله هيچ بر مشوق و محرك بوقدر . رئيس
 عايله نك ، عنعناتك نفوذی بك زياده در . اراضيلرندن چيقدادچقه دكيشزلر .
 لكن بی امان ضرورات قسم اعظمی هجرته مجبور قيسلار . چونكه
 بوراده حيات بك قولای اولديغندن بر زمان قلل ايچنده نفوسلری تكثر
 ايدر . بناءً عليه افضل نفوس كينه ييئك ايچين اوقات معينه ده سورورلی
 اوكلرينه قاهره بر دهها عودت ايمه مك فكريله اوزرنده خيمه نشين
 اولدقلى طوپراغی ترك ايدرلر . مهاجرت اقوام راعيه ايچين بك طبيعی
 برشيدر . شوراسنی ده بيله ليدر كه حيات بداوت آتسر ممكن دكلدر . بر
 چو جوغك قواسی درجه كافيه ده ترايد ايدر ايتز آته ييئك آليشديريلير .
 تانارلر ، مونقوللر آت اوزرنده كيتكه او قدر آيشعلر در كه ايندكلى وقت
 سنده لرلر ، يورويه مزلر . آته ييئك تانار قادينلری تربيه سنك بر قسم مهمی

تشکیل ایدر . ایسته بوسایه ده انسان اوراده هنوز سکرز یاشنده ایکن مکمل برسواری ، اون یاشنده ایسه حیوانات وحشیه بی ضبطه مقتدر اولور . براردونک حرکات مختلفه سنه ، محاربه نك سامعه بی یرتان ولوله سنه . اقالیمك تنوعنه تحمل ایدن یالکیز آدر . دوه بوشراط ثلثه نك هیچ برنی ایفا ایدمز . بدوی آت سایه سنده اومدهش استیلارله موفق اولمشدر . بویوک استیلاری یایان هپ اقوام راعیه دن متشکدر . چین تاتار آتاری طرفندن ضبط اولونذینی کبی عرب ایمپراطورلغی ده عرب آتاری طرفندن مؤسدر دینه بیایر . جینکیز خان ، تیمورلنك ، آیللا کچدکاری یرده هرشیئی محو ایله ین چکرکه بولوطلری کیدی .

صید وشکار ایله یاشایان افوامه کلنجه : صید انسانلره درجه کافیه ده . ولکن موقت وسائط موجودیت بخش ایدر . منابعك قلتدن دولابی . عائله لر بالمجوریه يك آز واسع مواقعہ داغیلمشلردر . بوراده شخصك قوت ومهارتی حائز اهمیتدر . دیج وکچ آدملر حیاتلرینی قازانه بیلرلر . بناءً علیه اکثریتله اختیارلر قائده سز آغزلر اولوب نفوذ واعتبارلری یوق کیدر . بو بیچاره اختیارلری نتیجه قتل ایدرلر ! یالکیز رئیس . عائله نك محافظه سنه اعتنا ایلیه جکی غنغانك نفوذی بوراده يك ضعیفدر . اراضی صیدیه قبائل سائر طرفلرندن دائماً تجاوزه معروضدر . بوجهتله عائله لر همان حرب دائمی حالده در . محاربه ده ایسه تأمین موفقیت انضباط وانتظامك محافظه سنه وابسته اولدیقندن عائله لر قبیله حالده وبررئیسك امری التند طویلانیلرلر . رئیسك اقتداری يك زیاده در . بوحال اداره نك مستبد اولماسنه وقوتك مرکزده طویلانماسنه باعث اولور . بنوع شرائط موجودیت باربارلق عالمدن قورتولمايه اصلاً مساعد دکدر . مثلاً غول . قطعه سنك بویوک بر بارچه سی روما استیلاسی ائساننده بوحالده بولونیوردی .

اگر بواسطه اولماسه یدی اوباربار قاله جق ایدی . فی الحقیقه ده صیاد قوملر
مترقی ملئر طرفدن ضبط ایدیلرک طریق ترقیه داخل اولایلرلر .
کثرت نفوس اولمادیغندن مهاجرته ده اصلا میللری یوقدر .

محیطک تاثیرینی نوروجه ده هازیاده کورورز . شمال دکنی اجتماعی
نقطه سندن برنجی درجه ده حائر اهمیتدر . سببی اولا عمقی آزدر .
اوقیانوسک عمق وسطیسی ایکی بیکدن آلتی بیک مترویه قدر ایکن بونک
انجق سکسان مترودر . نادرأ ایکی یوز متره بی بولور و هیچ بروقت اوج یوزی
کچمز . بالیقار ایسه هواسزلق و شدت تضییقندن دولابی اعماق بعیده یه
اینه منزلر . دیمک اولویورکه شمال دکنی بالیقاره مساعد شرائط ابراز
ایتدکدن ماعدا اوقیانوسک بخش ایتدیکی طبیعی ملجأرته ده مالکدر . ایشه
بونک ایچین بالیقار شمال دکننده پک فائده لی شرائط بولویورلر .

باشقه بر سبب ده وارکه بوده بر حادثه جویه نك نتیجه سی : غولف
ستریم . بونک اهمیت اجتماعی نی ایلك دفعه لوبله کورمشدر . بو ، نصف
کره شمالینک حادثات عظیمه طبیعی سندن بریدر . اقوام شمالیه نك قوانین
اساسیه اجتماعی لرنده نیکهستی و نجانسی محافظه یه اك زیاده یاردم ایدر .
بو قوتلی صحیاق صو جریاننک منابهی اجرای تاثیر ایتدیکی محللردن پك
بعیددر . غولف ستريم ، اوروپا سواحلی دائماً یشیل اشجاره مالک ایدن
برجسم لیوننقددر . بو آقیندی برنهرکی ده تلقی اولنه بیلیر . هم دکزک حاله
و هم ده بالیقارک تکرینه خدمت ایدر . بوسایه ده نوروج سواحلی دونمقدن
مصون قالب شمال بورنه قدر بوتون مواسمه صید ماهی ممکن اولور .
دکزک حرارتی و ندیکدن ایکی درجه ده یوکسکدر ! ایشه بو آقیندیرکه
قیشک اوروپانک شمال غریبسنه بر درجه اعتدال بخش ایدر .

بالیقار اوزرینه اولان تاثیریه ده شایان حیرتدر . بالیقاری سوروب

کوتورن بوصواسانده مغدی برصودر . او شمال دکنزبه ولودیت ویرر .
 و بو صیحا ق صولر یاغموره منقلب اوله رق سواحلہ قریب اراضی بی تسخین
 و مرعاری احیا ایلر . خلاصه غولف ستریم نوروچه اقلیمی ، نوروچ ملتته ده
 تجارتی صناعتی ، مرکونکی غدا سنی ، حیاتی بخش ایدیور . دینه بیلرکه منطقه
 حاره به مخصوص صولرک هجومی اولماسه یدی نوروچ سواحل کیسه سز
 قاله جق و بوزلرله مستور اوله جق ایدی .

شمال دکنزی بالیق مرکزی اولمایه بک مساعد اولدینی کبی بر دانسته
 بکنزه ین ساحلی ده صانکه بالقیق ایچین یا بیلشدر . بوتون او مشهور کورفز لر ،
 کیرندیلر ، چقندیلر نوروچ اها لسنی صید ماهی به حاضرلار . بوساحل
 هان بیک دو قوز یوز کیلو مترو ایکن اعوجاجات دورادوری بومسافه ینی
 اون اوچ بیک کیلو مترویه چیقاریرکه پارس ایله ژاپونیانک آره سنده کی
 مسافه دن ده ا زیاده در . بویله محدود بر مقباس داخلنده بو قدر اوزون
 بر ساحل دنیاده موجود دکدر . فیور تسیمه ایدیلن کورفز لر بالقیقیرله
 مستثناسه ولتر تدارک ایدر . اولابورلری مهالک بحریه حاضر لئق ایچین
 شایان حیرت بر صحنه در . ثانیاً فیرطینه لی هوالرده صوک درجه امین برر
 ملجأ در . صوکره نوروچ حقیقی بر سور جزائرله محاطدر . بودکنزک دالغ لرینه
 خیر طنه لر قارشى واسع بر قالدز . دیمک اولویورکه ساحلی صید ماهی بالنسبه
 ساکن سولرده اولویور . داخل مملکت داغلر ، تپه لر ، اووالردن متشکل
 اولوب طوبراغی آزمیت و منابی فقیردر . بناء علیه نوروچ حیاتی سواحلک
 امتداد نیجه وبا خاصه فیورلر اوستنده طویلانمشدر . اسقاندیناویانک اکثر
 شهرلری دکنز کنارنده در . اولیه بر مملکت که طبیعت اشیا اهالی بی منابع
 حاصلیه سنی محصولات بحریه دن تدارک ایتکه مجبور قیلور . بو محصولات
 نایسه احتیاجات عالمیه کافی مقدارده در .

تک برعائله اکثر یا سنه ده یکر می بیک کیلو غرام قدر مرسین بالیخی طوتاره
اگر بوقیتدار منبع اولماسه یدی نور و چک داخلی خالی قاله جق ایدی .
ایشنه بوبالق اهایلی نهر لرده ، فیور لرده یا واش باواش بالقیقله آلیشدر اراق
باشقه بالیققری طوتمق ایچین آجیق دکر لرده سرگذشت آرقاسنده دولاشمايه
سوق ایلر . مرسین بالیغندن صوکره الک مپی مورینا ورینقادر . هله
مورینانک هر قسمی قولالانیلیر . اساساً بالقیقلی غایت جاذب بر سعیدر .
صنعت رعی کبی ساده اولوب اولجه هیچ بر جهد واقدا مه لزوم یوقدر .
طوبلامق ایسه غایت طاتلی برشدر . بالقیقاق ، قار ولوناریانک بخش ایتدیکی
اکنجیه یی وریر . قایغه بینن بالقجی طالغنه کووه نیر . دائماً امید . بوامید
اونی تشجیع وحمایه ایدر .

صیدما هیله دوراندیش اولمایه لزوم یوقدر . زراعتده ایسه دائماً احتیاط
لازمدر . دکر هر کون محصولات ی بذل ایدر . دیمک که بالقیقاق هر کسه
مونس برصنعتدر . بناءً علیه نور وچه کان اقوام راعیه سهولته بالقجی
اولدیله . قایقار ایکی اوج کیشیلک اولوب ساده برطرزده یابیلشدر . مرعالرده
شرائط حیاتیه « پاریارقال » عائله نك تشکله خادم ایسه بوراده ده قایقک
پک کوچوک اولماسی ده محدود برعائله تشکله مساعددر . مرکز عائله ده
اقارب ، مثلاً عجمه وخاله لر ، متأهل چوجوقلر بولونماز : سبی نور وچ
داغیرله مستورددر . هر طرف وحشی ، عریان و قیالقدر . قابل زرع طوبراق
آزدر . اتوام راعیه جرمانیادن نور وچ سواحلنه کلوب صیاد اولدققری زمان
بر نقطه ده ریشکک باشلا دیلیر . چونکه بالقجی چادر آلتنده اقامت ایدره
اوقات معینه ده تبدیل مکان ایده مز . برلیانه قایغنی باغلا یه حق و بوراده
کندیسه ، عائله سنه مخصوص معین بر اقامتگاه ی اوله جق در . آغلری ،
طاقققری ایچین هانقار لر لازم . ایشه بوتون بوشیلر بالقجی یی طوبرانک

بر نقطه سینه ربط ایدر. و بالیق، رعی کی بوتون احتیاجات عائله بی ممنون ایدمه من. انسان یالکز بالیقله بسله من. بناء علیه بالقجی عینی زمانده بالذات زارع اولمایده مجبوردر. نور و چده بوتون بالقجیلر زراعتله مشغول اولورلر. بو طبیعت اساسیه الیوم اسقاندیناو و آنغلو ساقسون عرقلرنده مرئیدر. نور و چده مساکن منفرددر. مستعمر یالکز کندیسنی دوشونور. هر عائله کندی باشه یاشار. سکنه داغبق، چفتدکلر یکدیگرکنن اوزاق و یالکز برعائله یه مخصوصدر. حتی شهرلرده بیله اولرک آراسی پک آجبقدر. هر مسکن آراستنده یرالماسی، بغدادی تارالری ایچین باغچهلر وارددر. بو افراد سکنه تشکلات ارضیه نک بر نتیجه سیدر. نور و چده زراعت اوزاقدن اوزاغه قابلددر.

صو و داغلرله محدود بو کوچوک مسافهلر ایچنده اشتراك عائله قابل دکل. عائله لر عینی مرکزده یاشایه مزلر. بو کیفیت فوق العاده حاز اهمیت بروقه اجتماعیه در. بوندن دولاییدر که قومونوته «رینه بابا، والد و کنج چوجوقلره منحصر عائله لر قائم اولمشدر. بو صورت، اشخصی قومونوته نک حمایه سندن واز کچمکه مجبور ایدر. ایشته اولا نور و چده در که بانضروره «پارتیکولاریست» تسمیه ایدیان شکل اجتماعی یعنی «سن سکا معین اول ۱» دستوری برقانون حیات کی قبول اولونماه باشلامشدر. اشتراك عائله اصولی نور و چده اصلا موجود اولمامشدر. املاک بووک اولاده انتقال ایتدیکندن دیگرلری حیاتلری دکرده قازانمایه چیقارلر. هر کس اکمکنی آلتنک تری و قولنک قوتی سایه سنده قوپاریر. سی انفرادی بو عرقلرک قوتنه باعث اولور. «فورماسیون قومونوته» دنیلن تشکلات عمومیه ده ایسه انسان یالکز کندیسنی ایچین چالیشماز و ثمره مساعیسنی منحصر ا قنطاف ایتز. قومونوته ایچین چایشیر، و بر شخصک سعیدن مولد منافع عمومیه تقسیم اولونور.

بناءً علیه هیچ کیمسه فضله بر سهیده بولونماز . اعضای جمعیت یکدیگرینه استناد ایدہ رک هرکس ممکن اولدینی قدر آز چالیشمايه بافار . منفعت ذاتیه اويله بر محرکدرکه اولمادینی تقدیرده هر زمان و مکانه بوبله بر حال وجوده کلشدر . شرقده غربه نسبتله صناعتک پک جزئی رقیسی سببی ده بودر . حال بوکه ترقی ائمه بنلر ایلری کیدنلر طرفندن بلا مرحت ازیلیر . ضعفایه ، نالایقاره ، کر بده قالا نلره ، سرمایه سزلره پک یازیق ! بوکون غرب اويله بر میدان محاربه رقابتدرکه ضعیفلر بومبارزه ده البته محو اوله جقلر در . رومالیرک عظمتی و قتیله « قومونونه » اسولندن قور تولوق ایچین اک زیاده غیرت ایدن ملت اولمالرنددر .

صنعت رعی ، تشکلات تجمعیه ، غننايه مربوطیت ، فکر مساوات ، اعمال و تجارتک ، قوه عمومیه نک پک محدود بر حانده قالماسی کبی نتایج مخلفه دوغریدن دوغری به انسانلرک اقامت ایتدکاری موقعدن ، محیط معیشتلرندن منبعث بر کیفیتدر . یالکز رعی ویا صید شکار ايله یاشایان انسانلرک وجوده کتیردکاری جمعیات غایت بسیطدر . بوجعیات کیاده اجسام بسیطه ، زم و تولوژی علنده اراضی ابتداییه کیدر . اقوام راعیه نک تشکیل ایتدکاری اردولرده اساساً بوبوک کاربانلردن باشقه برشی دکلدی . آتیلا ، تیمورلنک ، جنکیز کبی فاتحلر دیکر لرندن دهامشهور کاربان رؤسایدیر . لکن اوقدر ابتدائی اولان بوازدولر روما ایمپراطورلغی محو ایتمش ، قرون وسطاده عالم خرسیتیانیتی تیره تمش ، چین و هندوستانی فتح ایلهمشدر ! فقط پایدار هیچ بر ائمپراطورلق تائیس ایدمه مشلردر . چونکه استحصال مقصدی متعاقب هرکس آیریلیور و کاربان رئیسک حکم و نفوذی قالمیوردی . ترکلرک سائر اقوام راعیه اوزرینه اولان نفوذلری ایسه تعقیب ایتدکاری گذرگاهدن متولددر . عسکر لکه استعدادلری پک زیاده ایدی . عصر لر دنبری

آسیاء ایران اقوامی تحت نفوذ زلنده طوتارق قوماندایتمکه آلیشدقارندن
یر اداره حکومت تأسیسنه موفق اولدیلر .

زراعت و صناعندن ایسه بوس بوتون باشقه برسلسله نتایج حصوله
کلیر . مثلاً بر صحرا ده بر دارالصناعه تأسیسی اهالی به سرعتله تبدیل
ایدر ، کوپلی عمله اولور ، بوا یسه باشقه بر انموذج اجتماعیدر . كذلك
بر شمن دوفرده بویه برسلسله تعدیلاته باعث اولور . اشخاص استعدادلرینه
کوره صنعتلره آریلیر . جمعیت مشوش بر حاله کلیر . اعمالانده ایسه
اک بویوک رول اوینایان قوه محرکه در . الیا حیوان ، روزکار ، هوا ، معدن
کوموری استعمال ایدلمه سنه کوره صناعتنک صورت توسی ده دیکشیر .
مقدار استحصال و قیمت محصول تزیاید و یا تنقص ایتدیکی کی اعمالاتخاهنک
شکلده تبدل ایدر . بویوک آتیلر معدن کومورینک قوه میخانیکه کی
استعمالی سایه سنده میدانه چیقمشدر . قاریقه لردن ایسه مشتری ، تقسیم
اعمال ، اجرت ، غره و ، سرمایه مسأله لری تولد ایلر . . .

زراعت کمنجه زراعت حیات بداولته قابل توفیق برشی دکلدر :
بناء علیه عالهلر ارتق خیمه نشین اولمقدن فراغت ایده رک بر اوده
اوطور مق مجبوریتی حس ایدر لر . ثابت بر اقامتگاه انشایی الزمدر .
زراعتده سی و عمل ارزادیفندن بویکیفیت ملکیتکده تمادیسنی استلزام
ایلر . ملکیت انسانده فطری برشی دکلدر . طور اراق محصولاتنی اولجه
وقوعه کلن بر سعیدن صوکرده اعطا ایدر سه ملکیت توسع ایدر .
بوضرورت سی و عمل ملکیتک اساسیدر . سئلرده ایسه مدت تصرف
آز دوام ایدر . چونکه رعی بر زمان قلیل ایچنده اولور . دیگر طرفدن
یالکیز بغدادی تبدلات مهمه اجتماعیه یه سبب اولور . بردفعه سوت و یا خود
بالیقنک محافظه سیله بغدایک صافلانمایی مقایسه اولوناماز . راعی

و صیاد زارع کبی محصولاتی تراکم ایتدیره رک ثروت وجوده کتیرمک سهولته مالک دکدر . فرعونلرک مزارلرنده بغدادی دانه لری بولونمشدر . بغدادی قدر محافظه صالح هیچ بر شی یوقدر . مصرک ، ایتالیا نك ، چینک ذخیره انبارلری جمله نك معلومیدر . ثانیاً بغدادی واسطه مبادله اولمق ایچین اوصاف لازمه نك هپسنى جامعدر . محافظه صالح و قابل تقسیدر . بناءً علیه بغدایه مالک اولانلر طریق مبادله یه یعنی مسلك تجارتیه کیره بیلیرلر . و بوسایه دده خلقک بر قسنى صاحب ثروت اولور . لکن بغدادی زراعتی ده اچوق سى و عملی مقتضیدر . اولایى طور اچ و کوبره لازم . سوکره تارلا یی سورمک ، تخم لری سربمک ، یتیشن محصولی خرمن ایتمک خلاصه صمانلقه قویو بجه یه قدر بیک شکلات . بوراده سرعت ، احتیاط ، اقتدار لازم . بغدادی صمانندن آرلدقدن سوکره اون اولمق ایچین دکر منه کیده جک . نهایت اون یوغورولوب پیشیریلرک اکمک اوله جق . بغدادی زراعتی ایچین یالکز قول کافی دکدر . حیوانات اهلیه و قوای طبعیه دن ده استفاده ایدله لیدر . سى و عمل و ملکیت اوزرینه بغدادی زراعتک تأثیرات عظیمه سى واردر . زراعت عمومیتله سى و عملی ، ملکیتی ، تربیه فکریه یی ، عالمله ریننده کی مناسباتی ، قوه عمومیه نك تنسیقنى تبدیل ایدر . و شوراسی بیلمله لیدر که جهانیه حکم اسلحه ایله دکل صپانله اولور . زراعتک توسعى صناعتک ، صناعته تجارتک ترقیسنه خدمت ایدر . فقط زراعتله تجارت باشقه باشقه شیلردر . تجارتده مساعى بدنیه دن زیاده فکریه ، مهارت ، انجه لک ، حساب لازمدر . بوراده قوت یرینه تجربه ، احتیاط ، اعتبار حکم فرمادر .

محیطک تأثیرى بک بطى اولوب کنج قوملرو یا بکی برقان ایله کنج لشن اقوام اوستنده اجرای حکم و نفوذ ایدر . انسانلرک هر یره یعنی بوتون محیطاته

آلیشه‌بیه جکله‌ینه اینسانق خطادر . فی الحقیقه بر عرق بعض درجه عرضه کچمکله در حال هلاک اولور . مدنیت حاضره نك بوتون وسائطنه مالک ایکن فرانسلر چوجوقلرینی جزایرده ، انکلیزلرده هندستانده تربیه ایده‌میه‌رک اونلری وطن اصلیلرینه کوندرمکه مجبور اولویورلر . اقالیم حاره‌ده یاشایانلر اقالیم بارده‌یه وعله اقالیم بارده‌اهالیسی اقالیم حاره‌یه هیچ تحمل ایده‌میور . مختلف یکریمی قوم طرفندن قح ایدیلن مصر قطعه‌سی فاتح‌لرینه بر قبرستان خدمتی ایفا ایتمشدر . آلتی بیک سنه دنبری هیچ بر عرق اجنبی اورایه آلیشه‌مامشدر . مصر دین ولسان نقطه‌سندن عرب ، قان اعتبار یلده فرعون قالمشدر .

قابلیت استمالیه سایه‌سند نباتات ، حیوانات و انسانلر ایچنه کیردکری یکی بر محیطه آلیشه‌بیلیر لرسده بواجق بطی بر صورتده وقوع جولور و تبدل محیطک آنی اولما مسیله مشروطدر . محیطات ماده‌یه بالخاصه بشریتک ادوار ابتدایه‌سند حاز اهمیت اولوب عروق مختلفه نك تشککنده بویوک بررول اوینامشدر . فقط حال حاضرده عصر لردن بری تاثیر وراثتله عروقه مخصوص اولان سجهایای مشترکه اودرجه کسب قوت ایتمشدر که تبدل محیطک اونلر اوزرینه تاثیرنی هیچ کیدر . مثلاً بر هولاندالی خط استواده لنافوی ، غاسقونیالی قطبده ینه مبالغه‌چی و کورلتوجی قاله‌جق در . تصالب عروق حالتده تاثیرات ارثیه اهمیتی غائب ایده‌جکندن تاثیر محیط بوتون قوتی اکتساب ایدرک ایکسینک آره‌سند میدانیه یکی بر عرق چیقاریر . بوقید محیط اخلاقی‌ده شدله قابل تطبیقدر . محیط اخلاقی اعتقادات ، افکار ، عنعنات ، حسیاتدن مرکبدر که بر ملت بونی عصر لرحه مدت جمع ایتمشدر . بو محیط اخلاقی‌یی تبدل ایتمکه وراثته مدیون اولد یغمز تمایلات در حال دیکشمز . مثلاً ژاپونیایه یرلشن بر فرانسز ، قیزینک جهازینی فحش ایله قازانمسنه

ہیچ بوقت مساعده ایتمز . حال ہو کہ بوڑا بونیادہ یک زیادہ جاری برعادت .
 لکن چو جقاری ، حفیدلری ژاپون قادیئلریلہ اولہ نیر واورادہ یاشامقدہ
 دوام ایدرلرسہ احتمال کہ برقاج بطن صوکرہ جدلرینی راحتسز ایدن شیدہ
 برمحذور کورمیہ جکارددر . والحاصل اشخس واقوامک طرزحرکتلرینی
 اداره ایدن عوامل یک مشوش ومختلف اولوب بونلرک ہدینی نظر دقنہ
 آلمق ایجاب ایدر .

- استانبول : مایس ، ۳۲۵ -

اعمد شعیب